

2021. ÉV MADARA

A cigánycsuk (*Saxicola rubicola*). A mezei verébnél kicsit kisebb. A nászruhás hím feje, torka és háta fekete, begye és melle rozsdavörös, széles nyakfoltja, keskeny szárnycsíkja és farkcsíkja fehér. A tojón a hímek fekete színét barna helyettesíti, a begy és a mell halvány rózsaszínes, a nyak fehér foltja elmosódott, a farkcsík világos rozsdássárga. Apró rovarokból, pókokból, hernyókból álló táplálékát a növényzet csúcsáról lerepülve többnyire a talajon fogja meg. A gazos-bokros területek jellegzetes madaráról [bővebben erre a szövegre kattintva olvashatsz.](#)



Cigánycsuk (Fotó: Morvai Szilárd)

2021. ÉV KÉTÉLTÚJE

A zöld varangy (*Bufo viridis*). Nőstényei 9-10 cm-esek, a hímek kisebbek, 7-8 cm közöttiek. Éjjeli életmódot folytat, tápláléka főként rovarokból áll. Mint a kétéltűeknek általában, neki is szüksége van a víz közelségére. Téli pihenője általában októberben kezdődik, lakott területeken nem ritka, hogy ilyenkor akár többedmagával pincébe vagy vízóraaknába húzódik. Megecsik, hogy a varangyok csapdába kerülnek ezeken a helyeken, ilyen esetben megmentésükkel célszerű megvárni a tavaszt és a kert egy csendesebb sarkában elengedni őket. Enyhe, esős időben (mint például 2020 karácsonyán) néhány példány átmenetileg megszakíthatja téli pihenőjét. Ez normális jelenség, problémát csak abban az esetben okozhat, ha a hideg hirtelen, erős fagygal tér vissza. Fokozatos lehülés esetén a varangyok gond nélkül visszatérnek fagymentes telelőhelyeikre. Kedvező esetben egy kifejlett zöld varangy 10 évnél is hosszabb ideig élhet.



Zöld varangy (Fotó: Orbán Zoltán)

2021. ÉV EMLŐSE

A hermelin (*Mustela erminea*) menyétféle ragadozó, bár az emberi településeket általában kerüli, így ritkán látható, hazánk egész területén elterjedt. Leggyakrabban vizes élőhelyek környékén találkozhatunk vele. Rendszerint alkonyatkor indul vadászni, főként kisebb rágcsálókat zsákmányol, de nyulak, madarak, vagy akár rovarok, hüllők és növényi táplálék is szerepelhetnek étlapján. Táplálékhiány esetén dögöt is fogyaszt. A hazánkban élő hermelinek testhossza (a fark nélkül) 20-30 centiméter körüli, a hímek nagyobbak, mint a nőstények. A Magyarországtól északra élő hermelinek télen - farkvégük kivételével, mely egész évben fekete - fehérre vedlenek, míg nyári bundájuk hátukon barna, hasukon és mellükön fehér. Nálunk ez a színváltás nem történik meg minden egyednél, a tőlünk délre élő hermelinekre pedig egyáltalán nem jellemző. Látványos példája ez az élővilág klímához történő alkalmazkodásának, színezetük ugyanis az észrevétlen vadászatot és a nagyobb ragadozók előli rejtőzködést segíti. Azokon a területeken, ahol a téli hótakaró már nem jellemző, a színváltás is hátrányossá válik. Emellett a hermelin állományát élőhelyeinek állapota és zsákmányállatainak elérhetősége is befolyásolja.



Hermelin (Fotó: Vadonleső)

2021. ÉV HALA

A jászkeszeg (*Leuciscus idus*) közepes termetű hal (nem ritkák a 30 cm körüli példányok). Folyóink alsó szakaszait kedveli, főként vízi makrogerinctelennel táplálkozik. Ívásuk késő tavasszal történik, ezért április 15-től május 31-ig a fogásuk tilos.



Jászkeszeg (Fotó: Magyar Haltani Társaság)

2021. ÉV ROVARA

A kacsafarkú szender (*Macroglossum stellatarum*) bár rovar, sokan kolibrinek nézik és életmódja, megjelenése valóban nem kevésbé különleges, mint e levegőben lebegő, nagy energiaigényüket nektárfogyasztással fedező madaraké. Potrohán egy szembetűnő pamacs található, amely a levegőben történő kormányzásban segíti az állatot és erről kapta magyar nevét is. Latin elnevezésének első tagjából pedig arra következtethetünk, hogy a lepkékre jellemző pödörnyelv ennél a fajnál kifejezetten hosszúvá nőtt. Ennek segítségével a levegőben lebegve táplálkozik, virágokból nektárt nyalogat. A vándorlepkék közé tartozik, így általában májustól késő őszig találkozhatunk vele akár kertekben, virágosládák környékén is, de hazánk szubmediterrán jellegű területein vagy kertészetek, botanikus kertek üvegházaiban áttelelhet. Nappal aktív, lágyan zúgó röpte, táplálkozás közben hosszan előrenyújtott pödörnyelvével, a legkisebb kolibriket közelítő mérete és zömök testalkata miatt egyesek számára ijesztőnek tűnhet, de nincs okunk félni tőle. Vigyázzunk rá, segít nekünk a kertészkedésben - jelentős a szerepe beporzóként!



Kacsafarkú szender (Fotó: Orbán Zoltán)

2021. ÉV GOMBÁJA

Az óriás bocskorgomba (*Volvariella bombycina*) nálunk védett gomba. Élő vagy elhalt lomblevelű fákon hoz termőtestet, amely május és október között látható.



Óriás bocskorgomba (Fotó: Magyar Mikológiai Társaság, Boros Lajos)

2021. ÉV FÁJA

A lisztes berkenye (*Sorbus aria* agg.) nálunk őshonos, alacsony termetű lombhullató fa. Sok közeli rokon kistája fordul elő, amelyek egymással hibridizálhatnak. Erre utal latin nevében az agg. rövidítés (agglomeratum, jelentése csoport). Sziklás termőhelyeken fordul elő, fénykedvelő, meleg- és szárazságtűrő, leveleinek fonáka ezüstösen szőrözött. Virága fontos táplálékforrás rovarok, almácskái pedig madarak és más állatok számára.



Lisztes berkenye (Fotó: Országos Erdészeti Egyesület)

2021. ÉV VADVIRÁGA

A vetési konkoly (*Agrostemma githago*) védett vetési gyomnövény. Annyira erősen kötődik a mezőgazdasági területekhez, hogy a vegyszeres gyomirtás és a gépi vetőmagtisztítás hatására nagyon megritkult. Bár lilás szirmaival igazán szép virág, de toktermésének fekete magvai mérgezőek, nagyobb mennyiségben a lisztbe vagy állati takarmányba kerülve komoly problémát okozhatnak. A szegfűfélék családjába tartozik, fél méternél is magasabbra nőhet.



Konkoly (Fotó: Babai Dániel)

Forrás: MME 2021. év fajai (Fotók: MME archívum, Vadonleső, MHT, MMT, OEE)